

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 94. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359766208/facsimile.pdf> (tilgået 17. september 2021)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Tøflen, og disse Ytringer fortolkes. Han, som ikke kan modstaa en Taare, sætter en Ære i overalt at tale med Haardhed og Foragt om Kvinderne.

Andre har lidt den Ulykke at elske uden at elskes igen; han lider den modsatte, at elskes uden længere at elske. Saa meget han bestræber sig for at vise ret megen Glæde hver Gang han ser Eleonore, gennemskuer hun ham dog, og det kommer til en af disse frygtelige Scener, af hvilke Fru de Staël beredte Constant saa mange, i hvilken Eleonores stormfulde Sjæl giver sig Luft med en Bitterhed, som ligner Hadets. Men Omgivelserne stræber at fjerne Eleonore. Adolphes Fader vil ikke, at hans Søn skal spille sin Ungdom paa dette Forhold, og en simpel Ridderlighedsfølelse bringer da Adolphe til at flygte med hende. De tilbringer nogen Tid i en blid Sindstilstand, som ligner Kærlighed. Eleonore bringer nye Ofre, som det er Adolphe en Pine at modtage. Snart lider hun under det, ikke at blive elsket, som Adolphe under det, ikke at elske, snart beruser hun sig saaledes i sin Kærlighed, at hun ser den dobbelt og antager den for gensidig. De lever begge som i en Slags Erindring om deres fordums Lykke, der er stærk nok til, at Adskillelsen kan synes dem smertelig, ja utænkelig, men for svag til at Samlivet kan være dem til nogen Glæde. De ømme, men dog matte Ord, med hvilke Adolphe nu bevidner Eleonore sin Kærlighed, ligner de blege farveløse Blade, som endnu kan skyde frem paa Grenene af et rodhugget Træ.

Saaledes gør han ikke engang Den lykkelige, der gør ham saa ulykkelig. Hver Gang hun tror at have vundet nye Rettigheder, føler han sig lagt i nye Lænker. Hendes Lidenskabelighed gør deres Samliv til et stadigt Uvejr. I en Biografi af Constant staa disse Ord: «Det Aar havde Constant det godt, Fru de Staël var i Rusland.»

Eleonore arver sin Fader og trænger ikke mere til Adolphes Beskyttelse. Verden mistænker ham nu endog for at drage Fordeel af deres Venskab, og man hader ham, fordi han forspilder hendes Rygte ved altid at ses i hendes Nærhed, medens han selvfølgelig ikke kan forklare, at det er hende, som ikke kan leve uden ham.

Hans Liv løber bort mellem hans Fingre; han holder ingen af de Løfter, hans Ungdom har givet; thi som det alle Vegne fra siges til ham, mellem ham og en Fremtid i hvilken som helst

Retning er der en uoverstigelig Skranke, og denne Skranke er Eleonore. Han beslutter da at bryde; men selv denne Beslutning vender sig imod ham, thi fra det Øjeblik af, da han har fældet den Dødsdom over hende, hvis Udførelse han er for svag til ikke at opsætte, fra dette Øjeblik af taber al Bitterhed sig i hans Sjæl og han nærer Følelser saa blide overfor hende, at hun misforstaar og tror sig frelst.

I en sidste Kraftanstrengelse søger hun at vinde ham ved at vække hans Skinsyge; men Alt er nu forgæves, fra alle Sider trænger Omgivelserne paa og forestiller Adolphe Bruddet som den naturligste Sag af Verden, som en Pligt mod hans Fader, mod hans Fremtid, ja mod den ulykkelige Skabning, til hvem han er kædet og hvem han opriver. Man spiller Eleonore et Brev i Hænde, gennem hvilket hun erfarer Adolphes Hensigter. Hun faar en dræbende Feber og dør, men bevarer sin Kærlighed til den Elskede lige indtil sit sidste Aandedræt.

Fra det Øjeblik af, da Adolphe har sin Frihed, føler han den som lutter Tomhed; han véd ikke mere, hvad han skal gøre med den, længes tilbage efter sine Baand.

Constant har udtrykt Bogens Moral saaledes: «Den mest lidenskabelige Følelse kan ikke kæmpe mod Tingenes Orden; Samfundet er altfor stærkt. Det gør den Kærlighed, som det ikke har godkendt og stemplet, altfor bitter. Ve derfor den Kvinde, der søger sin Støtte i en Følelse, som Alt forener sig om at forgifte og mod hvilken Samfundet, naar det ikke er nødt til at agte den som retsdydig, væbner sig med Alt, hvad der er slestest i Menneskets Hjerte for at nedslaa alt det, som er godt.»

### VIII

Byron siger i et af sine Breve om *Adolphe*: «Bogen indeholder mørke Sandheder, men efter min Mening er den et altfor sørgeligt Værk til at den nogensinde kan blive almenyndet. Jeg læste den første Gang i Schweiz paa Opfordring af Fru de Staël.» Hun selv siger etsteds om denne Bog: «Jeg tror ikke paa, at alle Mænd skulde være Adolphe, men kun de forfængelige Mænd.» Saa simpel denne Udtalelse er, føler man dog en Kvindes Nød-